

4. Сенюта І.Я. Правовий звичай як джерело права та регулятор відносин у сфері надання медичної допомоги. Національна Асоціація Адвокатів України. URL: <https://medcom.unba.org.ua/publications/publications/print/2976-pravovij-zvichaj-yak-dzherelo-prava-ta-regulyator-vidnosin-u-sferi-nadannya-medichnoi-dopomogi.html>.

5. Роз'яснення Вищого господарського суду “Про деякі питання практики розгляду справ за участю іноземних підприємств і організацій” від 31.05.2002 р. № 04-5/608. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_608600-02#Text.

Талдонова К. Г.,
докторка філософії з галузі знань «Право» (Ph.D) ,
доцентка кафедри теоретичної юриспруденції,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГІГ- КОНТРАКТУ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Під впливом процесів глобальної цифрової трансформації та вимог, які висуваються Європейським Союзом у контексті євроінтеграції, економіка України ще до початку повномасштабного вторгнення була зорієнтована на розвиток цифрових технологій, що дозволяють підвищити рівень автоматизації виробництва та продуктивності праці, знизити рівень витрат, збільшити обсяг доходів, підвищити рівень конкурентоспроможності та реалізувати інші переваги діджиталізації. Водночас, саме під час війни відбувається зростання ролі цифрових технологій, що перетворюються на гнучкий інструмент забезпечення економічної стійкості нашої держави [3, с. 2].

Цифровізація підприємницької інфраструктури задля створення комфортних умов для суб'єктів бізнесу є одним із найбільш доступних

інструментів їх підтримки в країні, що ослаблена війною. Протягом 2023 року за сприяння Міністерства цифрової трансформації та офісу з розвитку підприємництва та експорту в Україні було реалізовано понад 3,5 тис. проєктів щодо розвитку бізнесу, а також впроваджено 6 освітніх програм для підприємців [4]. Одним з новаторських договорів в умовах становлення та розвитку діджиталізації є гіг-контракт. Для цього було прийнято Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» № 1667-IX від 15.07.2021 (далі – Закон), який запроваджує гіг-контракт і спеціальний правовий режим Дія Сіті для ІТ-індустрії [2]. Перейдемо до особливостей його застосування.

Відповідно до п.1 ч.1 ст. 1 вище згаданого Закону гіг-контракт - цивільно-правовий договір, за яким гіг-спеціаліст зобов'язується виконувати роботи та/або надавати послуги відповідно до завдань резидента Дія Сіті як замовника, а резидент Дія Сіті зобов'язується оплачувати виконані роботи та/або надані послуги і забезпечувати гіг-спеціалісту належні умови для виконання робіт та/або надання послуг, а також соціальні гарантії [2]. Для більш ґрунтовного правового аналізу деталізуємо сторони гіг-контракту. Гіг-спеціаліст - фізична особа, яка за гіг-контрактом є підрядником та/або виконавцем (п.2 ч.1 ст. 1 Закону) [2], відповідно гіг-контракт може бути укладений у формі договору про надання послуг та має відповідати статтям 901-907 Цивільного кодексу України або ж параграфу 1 Глави 61 ЦК України у випадку укладання договору підряду [1]. Резидент Дія Сіті - юридична особа, яка відповідно до цього Закону набула статусу резидента Дія Сіті та згідно з інформацією, що міститься у реєстрі Дія Сіті, перебуває у зазначеному статусі (п.11 ч.1 ст. 1 Закону) [2]. Таким чином, Замовником може бути лише резидент правового режиму Дія Сіті, на відміну від трудового та цивільного законодавства, які таких вимог не містять.

Розглянемо законодавчі положення, які заслуговують на увагу, щодо гіг-контрактів: зважаючи на характер відносин і сферу застосування гіг-контракту цілком природнім виглядає правило п. 1 ст. 17 Закону про те, що гіг-контракт

укладається у письмовій (електронній) формі [2]. Вперше законодавець вказав на спеціальну письмову, а саме електронну форму договору, що фактично відповідає вимогам сьогодення. Цивільно-правовий договір не вважається гіг-контрактом, якщо в ньому прямо не зазначено про укладення саме гіг-контракту (ч. 3 ст. 17 Закону) [2]. Укладення та виконання гіг-контракту не є здійсненням підприємницької чи іншої господарської діяльності гіг-спеціаліста (ч. 7 ст. 17 Закону) [2].

Щодо строку дії гіг-контракту слід зазначити, що гіг-контракт укладається на невизначений строк, якщо інший строк не встановлений сторонами гіг-контракту чи законом (ч. 1 ст. 18 Закону) [2].

Аналізуючи зміст гіг-контракту, який доволі розлого регламентований спеціальним Законом, можна прослідкувати поділ умов контракту на ті умови, що забезпечують інтереси гіг-спеціаліста, а також такі, які спрямовані на захист бізнесу резидента Дія Сіті. Так, сторони гіг-контракту можуть погодити кількість годин на день та/або на тиждень для виконання гіг-спеціалістом робіт (надання послуг), загальна кількість яких не може перевищувати 8 та 40 годин відповідно [2]. Крім того на гіг-спеціаліста поширено норми загальнообов'язкового державного соціального страхування щодо оплати тимчасової втрати працездатності, пенсійного страхування, допомоги під час перебування у відпустці по вагітності і пологам та догляду за дитиною до трьох років (ст. 22 Закону) [2].

Чіткий перелік підстав припинення гіг-контракту дисциплінує обидві сторони і захищає гіг-спеціаліста. В свою чергу, ч. 3 ст. 18 Закону зазначає, що ними є: угода сторін; закінчення строку дії гіг-контракту; одностороння відмова резидента Дія Сіті від гіг-контракту; одностороння відмова гіг-спеціаліста від гіг-контракту; втрата статусу резидента Дія Сіті; підстави, передбачені гіг-контрактом. Доцільним є норма щодо односторонньої відмови від гіг-контракту: у разі прийняття будь-якою стороною гіг-контракту рішення про односторонню відмову від гіг-контракту сторона, що припиняє гіг-контракт, повідомляє про це іншу сторону в письмовій (електронній) формі не пізніше як

за 30 календарних днів до запланованої дати припинення, якщо інший порядок та строк повідомлення не встановлені гіг-контрактом (ч. 5 ст. 18 Закону) [2].

Тож підсумуймо, гіг-контракт є змішаним договором, оскільки, містить ознаки цивільно-правового договору: виконання точкового, конкретного завдання за визначений проміжок часу, а також ознаки звичайного трудового договору: строку дії, отримання винагороди, надання соціальних гарантій тощо. Для української правової системи гіг-контракт – це новий інструмент цивільного права, який спрямований на досягнення балансу інтересів між договірними сторонами, стимулювання розвитку цифрової економіки шляхом створення сприятливих умов для ведення інноваційного бізнесу, розбудови цифрової інфраструктури, залучення інвестицій, а також професійних спеціалістів. З одного боку він реалізує бізнес-прагнення резидентів Дія Сіті, а з іншого – забезпечує соціальні гарантії гіг-спеціалісту.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 року № 435-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
2. Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» від 15.07.2021 № 1667-IX. Відомості Верховної Ради України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#n263>
3. Пічкурова З. (2023). Розвиток цифрової економіки України в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство, (58). <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3326/3252>.
4. Міністерство цифрової трансформації України. Результати Дія.Бізнес у 2023 році: розвиток української підприємницької екосистеми в умовах війни. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/rezultati-diyabiznes-u-2023-rotsi-rozvitok-ukrainskoi-pidpriemnitskoi-ekosistemi-v-umovakh-viyni>.